

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Gf.III.30.060/2015/4. szám

A Szegedi Ítéltábla a **felszámoló szervezet neve, székhelye**, felszámolóbiztos neve által meghatalmazott **jogtanácsos neve** által képviselt **felperes neve,,f. a.” székhelye** szám alatti székhelyű felperesnek – a dr. Harkai Gergely ügyvéd által képviselt **I.rendű alperes neve, címe** szám alatti lakos I. rendű, és **II.rendű alperes neve, címe** szám alatti lakos II. rendű alperes ellen kölcsönszerződésből eredő követelés iránt indított perében a Kecskeméti Törvényszék 2014. október 20. napján kelt, 15.G.20.177/2014/18. számú ítélete ellen az alperesek által 19. sorszám alatt előterjesztett fellebbezésre tekintettel lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletét az alábbiak szerint újraszövegezi:

Kötelezi az I. és II. rendű alperest, hogy 15 nap alatt egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek 508.663.834,- (Ötszáznyolcmillió-hatszázhatvanháromezer-nyolcszáz-harmincnégyszáz) Ft-ot, továbbá 470.752.446,- (Négyszázhetvenmillió-hétszázötvenkettőezer-négyszáznegyvenhat) Ft után a kifizetésig, de legfeljebb a **X... Kft.** adós ellen folyó felszámolási eljárásban a zárómérleg benyújtásáig terjedő időre a mindenkori jegybanki alapkamat évi 9 %-kal növelt mértékű ügyleti és késedelmi kamatát.

Az elsőfokú bíróság ítéletének perköltség és illetékviselésre vonatkozó rendelkezéseit helybenhagyja.

Kötelezi az I. és II. rendű alperest, hogy 15 nap alatt egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek 200.000,- (Kettőszázezer) Ft másodfokú eljárási költséget.

Kötelezi az I. és II. rendű alpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg – külön felhívásra – az állam részére 2.500.000,- (Kettőmillió-ötszázezer) Ft fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I N D O K O L Á S :

A 2009. december 21. napján megkötött kölcsönszerződés alapján a felperes 471 millió forint összegű forgóeszköz finanszírozási célú kölcsönt nyújtott a **X... Kft.** kölcsönvevő részére. A közjegyzői okiratba foglalt szerződés futamidejét 2029. december 21. napjáig határozták meg. A kölcsön fedezeteként az adós cég tulajdonát képező **település neve**, 0253/10. helyrajzi számú telephely megjelölésű ingatlanra keretbiztosítéki jelzálogjogot kötöttek ki. A szerződés 10/A. pontjában az alperesek egyetemlegesen készfizető kezességet vállaltak a kölcsönszerződésből eredő teljes tartozás visszafizetésére.

A kölcsönvevő adós négy részletben, 2010.december 30-ig összesen 42 millió forintot fizetett vissza, melyet a felperes a szerződési szabályok szerint számolt el. Ezt követően további törlesztés

nem történt, ezért a felperes 2011. július 19-én a szerződési kötelezettség további teljesítésére szólította fel az adóst, egyidejűleg írásbeli felszólítást küldött az alperesek, mint kezesek részére, akik a fizetési felhívásokat – meghatalmazottjaik révén – 2011. július 22-én, illetve július 25-én átvették. Mindezek ellenére sem a főkötelezett, sem pedig az alperesi kezesek részéről a kölcsön visszafizetési kötelezettség teljesítésére nem került sor.

Az adós cég ellen a Bács-Kiskun Megyei Bíróság 6.Fpk.03-11-000435/17. számú határozata folytán felszámolási eljárás elrendelésére került sor, a közzététel napja: 2011. október 14., mely egyúttal a felszámolás kezdő időpontja is.

A felperesi pénzügyi szembenteljesítés indult felszámolási eljárás, ennek kezdő időpontja: 2011. október 12. napja.

A felperes felszámolóbiztos útján, 2011. november 15-én közjegyzői okiratba foglalt felmondást közölt az egyenes adóssal, melyet 2011. december 21-én, illetve 2012. január 2-án I. rendű és II. rendű alperesnek is kézbesített.

A felperes a felmondás nyomán esedékessé vált, egyösszegű követelését hitelezői igényként az egyenes adós kft. felszámolója felé bejelentette, aki azt regisztrációs díjfizetés mellett nyilvántartásba is vette. Felperes 2012. november 7-én írásban kért tájékoztatást a X... Kft. felszámolójától 586.407.613,- Ft követelés visszaigazolásáról, illetve a követelés várható kiegyenlítési arányáról. Arra az esetre, ha nem várható a követelés bármilyen mértékű kiegyenlítése, kérte a behajthatatlansági nyilatkozat kiadását.

A X... Kft. felszámolóbiztos válaszában tájékoztatta a felperest, hogy az adóssal szembeni elismert tőke és költségkövetelés 508.919.680,- Ft, ez azonban fedezethiány miatt behajthatatlan. A felszámolóbiztos a nyilatkozatot a 2000. évi C. törvény 3. § (4) bekezdés 10. pontjára hivatkozással adta ki. Mindezek nyomán a Kecskeméti Törvényszék, mint felszámoló bíróság 16.Fpk.03-11-000435/28. számú 2013. március 26. napján meghozott közbenső felszámolási mérleget jóváhagyó végzésével elrendelte a felperesi hitelező által befizetett regisztrációs díj visszautalását is, a hitelezői nyilvántartásból való törlésre tekintettel.

A X... Kft. tulajdonát képező és a perbeli szerződés alapján jelzálogjoggal terhelt **település neve** 0253/10. helyrajzi számú ingatlant a felszámolási eljárás során harmadik személy részére értékesítették, a 2014. február 24-i földhivatali határozat szerint az új tulajdonos jelzálogjog törlés mellett tehermentesen kapta meg az ingatlan tulajdonjogát.

A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság az alpereseket, mint készfizető kezeseket kötelezze 470.752.446,- Ft kölcsön tőkeösszeg, valamint a kölcsön felmondása napjáig lejárt és meg nem fizetett 37.578.467,- Ft ügyleti kamat, 332.921,- Ft késedelmi kamat, továbbá a tőkeösszeg után a kifizetés napjáig járó szerződés szerinti késedelmi kamat megfizetésére.

Alperesek ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Ennek indokaként előadták, hogy az egyenesadós X... Kft. ellen folyamatban volt felszámolási eljárás során a felperes behajthatatlansági nyilatkozatot kért és kapott a felszámolótól, ennek megfelelően a hitelezői nyilvántartásból törlésre került. Ezzel a felperes olyan biztosítékról mondott le, amely a kezeseket illette volna meg teljesítés esetén, erre tekintettel a perben irányadó 1959-es Ptk. 276. § (2) bekezdésére hivatkozva állították, hogy helytállási kötelezettségük alól felszabadultak. Utaltak továbbá arra is, hogy a perre okot nem adtak, mivel a kölcsönszerződést és annak felmondását is közjegyzői okiratba foglalták, így nem volt akadálya az okirat végrehajtási záradékolásának. Ehhez képest sérelmezték, hogy a felperes nagyobb költséggel járó peres eljárásban érvényesítette igényét.

Az elsőfokú bíróság a kereseti kérelem szerint marasztalta felperes javára alpereseket. Ítéletének indokolásában megállapította, hogy az alperesek a főadós készfizető kezeseként sorrendtartási kifogással nem élhettek, tőlük felperes az egyenes adóstól függetlenül követelhetette a jogszerű felmondás folytán egyösszegben esedékessé vált teljes követelést. A bíróság megállapította, hogy a behajthatatlansági nyilatkozat kiadása nem értelmezhető úgy, hogy a felperes lemondott volna a szerződés dologi biztosítékáról, az csupán azt igazolta, hogy tényleges fedezetül már nem szolgált

az ingatlan. Hangsúlyozta, hogy a felperes a szerződés felmondása nyomán az alpereseket is felszólította teljesítésre, akiknek megnyílt a lehetőségük, hogy az egyenes adós helyett teljesítsenek, ez esetben a követelés dologi biztosítékát így már korábban megszerezhették volna. Ezzel a lehetőséggel azonban alperesek nem éltek, a felperes ezért kezdeményezte követelése behajtását az egyenes adóssal szemben, a felszámolási eljárás keretében. A bíróság az irányadó gyakorlatra utalva rögzítette, hogy a készfizető kezesség esetén a jogosultnak valóban úgy kell eljárnia, hogy biztosítsa a kezes számára megtérítési igény érvényesítésének lehetőségét, azonban a főkötelezettel szemben megindult felszámolási eljárásban a hitelező esetleges jogvesztése ezt megelőzően megindított perben a készfizető kezest nem mentesíti a teljesítés alól, mert a jogvesztést a saját szerződésszerű magatartásával – a jogosult követelésének teljesítésével – elháríthatta volna.

Az ítélet ellen az alperesek terjesztettek elő fellebbezést, kérve annak megváltoztatását és a kereset elutasítását. Indokolásként előadták, hogy a kezesség elvállalásakor fontos szempont volt, a kezesek miként értékelik az egyenes adós fizetőképességét és az is lényeges volt, hogy a felperes által elfogadott dologi biztosítékok a kezesi helytállás nyomán átszállhattak volna a kezesekre. Védekezésük fő hivatkozása szerint a felperes, mint a hitelviszonyokban hivatásszerűen eljáró szereplő olyan látszatot keltett, hogy a dologi fedezet megfelelő biztosítékul szolgál, annak ellenére, hogy a felperes zálogjogát megelőző, jelentősebb terhelések már a kölcsönnyújtáskor fennálltak az ingatlanon. Erről azonban a felperes nem tájékoztatta a kezeseket, ezért a felperesi megtévesztő magatartás miatt kívántak megtámadási kifogást érvényesíteni a per során. A kezesi teljesítés elmaradásában megnyilvánuló szerződésszegés nem szünteti meg a jogosult szerződéses kötelezettségét és felelősségét.

A behajthatatlansági nyilatkozat jogi hatásait illetően azt hangsúlyozták, hogy emiatt a felperes a hitelezői körből kikerült, ez pedig olyan helyzetet teremtett, mintha a hitelezői igénybejelentést meg sem tette volna, hiszen a továbbiakban ez meggátolja a követelés főadóssal szembeni érvényesítését a felszámolási eljárásban. Ez a körülmény helytállásuk esetén alperesi kezesekre is hátrányosan hat ki.

Felperes eljárása nem felel meg annak az elvárásnak, hogy a jogosultnak biztosítania kell a kezes számára a megtérítési igény érvényesítésének lehetőségét. Hangsúlyozták továbbá, hogy a felperes jelen esetben a jogvesztés bekövetkeztét követően indított pert a kezesekkel szemben, ez pedig már önmagában mentesíti alperesi kezeseket helytállási kötelezettségük alól. Sérelmezték végül a perköltségben való marasztalásukat is, hangsúlyozva, hogy a keresetnek helyt adás esetén is legfeljebb a közjegyzői végrehajtási záradék költségeihez igazodó mértékben lennének marasztalhatóak, mivel a felperes szükségtelen indított pert a közjegyzői okirat kevesebb költséggel járó, végrehajtási záradékolása helyett.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult. Az irányadó bírói gyakorlatra hivatkozva hangsúlyozta, a bíróságnak nem kell vizsgálnia, hogy a kezeseket milyen okok késztették a kezesség elvállalására, a hitelszerződés megkötésekor a kölcsönadónak nem elsősorban a kezesek érdekeit kell szem előtt tartania. Külön kiemelte, hogy az I. rendű alperes a szerződés megkötésekor a főadós gazdálkodó szervezet törvényes képviselője volt. Mindkét alperes ellátott az adós gazdálkodó szervezet ügyvezetésével kapcsolatos feladatokat, így pontosan ismerniük kellett az adós cég gazdasági pénzügyi körülményeit, a fedezetül felajánlott ingatlan jogi, gazdasági helyzetét. A behajthatatlansági nyilatkozat kiadásához kapcsolódóan hangsúlyozta, hogy nem történt részéről joglemondás a főadóssal kapcsolatos igényérvényesítés körében, a felszámolási eljárás megindításakor hitelezői igénybejelentés részéről megtörtént, erről kifejezett nyilatkozattal nem mondott le. Megjegyezte még, hogy a követelés jogosultjaként szabad mérlegelés alapján dönthette el, hogy milyen módon, milyen eljárás útján érvényesíti igényét a készfizető kezesekkel szemben, e körben joggal való visszaélés nem történt.

A fellebbezés nem alapos.

Az alperesi készfizető kezesek fellebbezésben is fenntartott érdemi védekezése volt, hogy a szerződéskötéskor a felperesi kölcsönadó nem vizsgálta kellő körültekintéssel az adós fizetőképességét, illetve a zálogtárgy fedezeti értékét. A szerződéskötéskor ezért ők is „tévedésben” voltak, állították, hogy helytállási kötelezettségük emiatt terhesebbé vált. A bírói gyakorlat valóban együttműködési és kölcsönös tájékoztatási kötelezettséget vár el a szerződő felektől a hitelszerződés megkötésekor (1959-es Ptk. 205. § (3) bekezdés). A kezességi szerződés megkötésének kockázatelemzése azonban a kezeseknek az érdeke. Az e körben felmerülő kockázat helyes vagy helytelen feltárása a kezesek részéről a hitelező terhére nem róható. Az együttműködési, tájékoztatási kötelezettség keretei nem terjednek odáig, hogy a hitelező a kezes érdekében és a kezes helyett is vizsgálja az adós vagyoni helyzetét (BDT 2015/5/73. szám alatt közzétett eseti döntés).

A perbeli esetben nem fogyasztóként kötöttek alperesek kezesi szerződéseket, hiszen az ügyletkötéskor az adós gazdálkodó szervezetnél mindketten vezető tisztségeket viseltek. Ennélfogva az adós cég anyagi helyzetével, így az egyenes adós cég tulajdonát képező, zálogbiztosítékként felajánlott ingatlan terheivel, és annak valós biztosítéki értékével is tisztában kellett lenniük. A tájékoztatási kötelezettség sokkal inkább az adós, illetve ténylegesen a kölcsönügylet megkötésekor az adós céget is képviselő vezető tisztségviselő alperesekre hárult, a hitelező irányában. A bíróság sem köteles vizsgálni, hogy a kezeseket milyen okok készítették a kezesség elvállalására, a kölcsönadó a hitelnyújtás során szakszerűen járt-e el és hogyan képviselte a kezesek érdekeit a hitelszerződés megkötésekor. (Legfelsőbb Bíróság (Kúria) BH 1998/546.szám alatt közzétett eseti döntés).

A hitelezőt a biztosítékot szolgáltatók irányában nem terheli olyan kötelezettség, hogy az ő kockázatukat minimálisra csökkentse. A hitelező elsősorban saját kockázatának csökkentésére törekszik, ezért a nem fogyasztói szerződést kötő, és egyúttal az adóst is képviselő alpereseknek kellett volna körültekintőbben mérlegelniük, hogy elfogadják-e az adós részéről a biztosíték nyújtására irányuló felhívást. Az alpereseknek módjukban állt tájékozódni a főadós gazdasági helyzetéről, mely elvárásként is jelentkezik a nem fogyasztóként készfizető kezességet vállaló cégvezető személyek esetén.

Az egyenes adós ellen folyó felszámolási eljárásban kiadott ún. behajthatatlansági nyilatkozat rendeltetése a Cstv. 46. § (8) bekezdésének rendelkezéseiből következően a követelésnek a számviteli törvény rendelkezései szerinti elszámolása a társasági adó alapjának csökkentése érdekében. A bírói gyakorlat szerint a nyilatkozat önmagában nem alkalmas a hitelezői minőség és a szabályszerű igényérvényesítés igazolására (BDT 2008/1892., BDT 2012/2/36.szám alatt közzétett eseti döntések).

A felszámolási eljárásban a követelés jogosultja dönthet úgy, ha befizeti a regisztrációs díjat és nyilvántartásba veszik, ezzel hitelezői jogállást nyer. A perbeli esetben ez történt, a felperes nem vitatottan regisztrációs díjat fizetett és a felszámoló határidőben bejelentkezett hitelezőként nyilvántartásba vette. A perbeli esetben a felperes a hitelezői igénybejelentés nyilvántartásba vételét követően egyfajta tájékoztatást kért a felszámolótól a várható megtérülési esélyekre vonatkozóan, és ettől függően kérte a behajthatatlansági igazolás kiadását. Ennek megtörténtével azonban a hitelezői minősége a felszámolási eljárásban nem szűnt meg, az irányadó bírói gyakorlat szerint ilyen esetben ez csak akkor következik be, ha kifejezetten úgy nyilatkozik, hogy a továbbiakban nem kíván az adós hitelezője lenni az eljárásban (Kúria Gfv.VII.30.124/2013/6. számú eseti döntés). Erre felperes részéről nem került sor.

A kezes Ptk. 276. § (2) bekezdése szerinti szabadulását egyébként is csak olyan jogról való

lemondás eredményezheti, amely alkalmas lett volna követelésének kielégítésére. A hivatkozott jogszabályi rendelkezés a kezes megtérítési igényét biztosító jogról való lemondás, továbbá a követelésnek a jogosult egyéb hibájából való behajthatatlanná válása esetére sújtja a hitelezőt azzal a jogkövetkezménnyel, hogy a kezestől sem nyerhet kielégítést. A perbeli esetben azonban a kezesek megtérítési igényét a felperesi behajthatatlansági nyilatkozat nem nehezítette (BDT 2015/5/73. szám alatt közzétett eseti döntés II. pont).

Helyesen állapította meg tehát az elsőfokú bíróság, hogy a követelés hitelezői nyilvántartásból való kivezetése, illetve a regisztrációs díj visszautalása nem eredményezi a követelés anyagi jogi értelemben vett megszűnését. A főadóssal szembeni igényérvényesítéssel kapcsolatos jog elvesztése nem következett be, ezzel kapcsolatban helyesen utalt az elsőfokú bíróság a Legfelsőbb Bíróság (Kúria) 1/2010. Polgári jogegységi döntésére is. Az irányadó bírói gyakorlat szerint, ha a készfizető kezes perlésekor a követelés fennállt, akkor a kötelezettel szemben utóbb bekövetkező jogvesztésnek már nem lehet kihatása a készfizető kezes teljesítési kötelezettségére. A perbeli esetben a készfizető kezesek a felmondást követő, hatályosan közölt fizetési felszólítás eredménytelensége folytán már késedelembe estek, a követelés nem a jogosult hibájából vált behajthatatlanná. A teljesítési késedelembe esett készfizető kezesek nem hivatkozhatnak sikerrel arra, hogy a jogosult felperes a követelését nem érvényesítette a főkötelezett elleni felszámolási eljárásban.

Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg a kereset jogalapjának fennálltát és ez alapján az alperesek kereseti kérelem szerinti marasztalásának lehetőségét. Az ítélet rendelkező része azonban a marasztalás megszövegezése tekintetében korrigálásra szorult. Az ítélet tábla az ítélet rendelkező részének újraszövegezésével az egyes kereseti kérelmekben felsorolt marasztalási összegeket egyesítve, egyösszegben tüntette fel. Az alpereseket egyetemlegesen terhelő teljes marasztalási összeg mellett, a kereseti kérelem szerint ennek tőkerésze után kellett a szerződés szerinti ügyleti és késedelmi kamatot is tartalmazó vegyes kamatot megállapítani (Ptk. 301. § (3) bekezdés). A késedelmi kamatfizetési kötelezettség időtartamára – tekintve, hogy az egyenes adós felszámolás alatt áll –, a Cstv. 35. § (2) bekezdés b) pontjának rendelkezése irányadó, ezért legfeljebb csak a felszámolási zárómérleg elkészítésének időpontjáig számítható fel a főadós és a járulékos adós kezesek pénztartozásai után késedelmi kamat. Az újraszövegezéssel kis mértékben, a késedelmi kamatfizetés időtartamára vonatkozóan változtatta meg az elsőfokú bíróság ítéletét az ítélet tábla, míg egyebekben az ítéletet a szükséges újraszövegezéssel helybenhagyta (Pp. 253. § (2) bekezdés).

Az alaptalanul fellebbező alperesek a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelesek a jogi képviselővel eljáró és fellebbezési ellenkérelmet előterjesztő felperes másodfokú eljárási költségeinek megtérítésére.

A tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket ugyancsak az alaptalanul fellebbező alperesek kötelesek utólag, külön felhívásra az állam részére megfizetni (Pp. 78. § (1) bekezdés, 6/1986.(VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdés, 15. § (1) és (3) bekezdés).

S z e g e d, 2015. június 4. napján

Dr. Kemenes István sk.
a tanács elnöke

. Dobler László sk.
előadó bíró

. Béri András sk.
táblabíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő